

PRIRUČNIK O PRAVIMA

**Program "Resursni centar za rijetke bolesti" sufinancira
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne
politike. Ovaj sadržaj isključiva je odgovornost Hrvatskog saveza
za rijetke bolesti i ne odražava nužno stajalište Ministarstva rada,
mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.**

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA
SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

UVODNA RIJEČ

Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje ovog priručnika izrađeno je s ciljem pružanja pregleda postojećih prava koja osobe s rijetkim bolestima mogu ostvariti u Republici Hrvatskoj. Važno je naglasiti da ne postoje jednaka prava za sve oboljele od iste dijagnoze, budući da se simptomi i posljedice bolesti na cjelokupno funkcioniranje i kvalitetu života pojedinaca mogu znatno razlikovati.

Osoba može ostvariti prava na naknade i usluge ako ispunjava uvjete utvrđene odgovarajućim zakonskim propisima. Također, ako je u postupku ostvarivanja određenog prava potrebno utvrditi činjenice vezane za zdravstveno stanje osobe, Zavod će zatražiti nalaz i mišljenje područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom[1].

Priručnik je namijenjen pružanju informacija o postojećim pravima u sustavima socijalne skrbi, mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te odgoja i obrazovanja[1].

[1] Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25 čl. 135. st. 1.

Zbog čestih izmjena zakonskih propisa naglašavamo da ovaj priručnik o pravima sadrži informacije o pravima i uslugama prema propisima koji su na snazi u vrijeme pisanja priručnika.

SADRŽAJ

1. DEFINICIJA I KARAKTERISTIKE RIJETKIH BOLESTI	04
2. ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM	05
3. PRAVA OSOBA OBOLJELIH OD RIJETKIH BOLESTI	06
3.1. Prava iz sustava socijalne skrbi	06
3.2. Prava iz sustava mirovinskog osiguranja	13
3.2.1. Povlastice temeljem invaliditeta	15
3.3. Prava iz sustava zdravstvenog osiguranja	17
3.3.1. Prava po osnovi rođiljnih i roditeljskih potpora	21
3.4. Prava iz sustava odgoja i obrazovanja	23
3.5. Porezne olakšice	27
4. KONTAKTI RELEVANTNIH INSTITUCIJA	29
5. POPIS LITERATURE	33

1. DEFINICIJA I KARAKTERISTIKE RIJETKIH BOLESTI

Rijetke bolesti su kronične i degenerativne bolesti koje kod velikog broja oboljelih osoba znatno skraćuju životni vijek i smanjuju kvalitetu života pojedinca. Dijagnoze rijetkih bolesti zahvaćaju manji broj ljudi u općoj populaciji, točnije, javljaju se kod manje od 5 pojedinaca na 10000 ljudi. Najčešće je riječ o genetskim, autoimuni i zaraznim bolestima te rijetkim oblicima tumora, koji ponekad zahvaćaju samo jednog pojedinca od milijun ljudi[2].

Dosad je u suvremenoj medicinskoj literaturi otkriveno oko 8000 različitih dijagnoza koje se mogu uvrstiti u skupinu rijetkih bolesti. U skladu s time, određeni podaci pokazuju da u zemljama Europske unije postoji preko 35 milijuna ljudi oboljelih od rijetkih bolesti[3], a procjenjuje se kako u Hrvatskoj živi više od 250 000 oboljelih.

Rijetke bolesti i njihov utjecaj na kvalitetu života pojedinca se međusobno znatno razlikuju. Štoviše, moguće je i da pojedinci oboljeli od iste dijagnoze imaju sasvim različitu kliničku sliku. Ipak, oboljeli od rijetkih bolesti su često suočeni s brojnim sličnim preprekama u mnogim aspektima života, pri čemu se posebno ističu:

- Poteškoće u postavljanju ispravne dijagnoze, koje se očituju u dugotrajnom procesu dijagnosticiranja bolesti i čestom utvrđivanju pogrešnih dijagnoza;
- Manjak informacija o dijagnozi, uključujući nedovoljnu razinu informiranosti od strane samih stručnjaka;
- Nedostupnost učinkovite terapije jer za veliki broj dijagnoza još nisu pronađeni adekvatni lijekovi i drugi oblici terapije, a postojeći lijekovi ili tretmani su obično financijski nedostupni mnogim oboljelim osobama;
- Socijalne posljedice, u vidu stigmatizacije, izolacije, diskriminacije u ostvarivanju prava, ograničenih mogućnosti zapošljavanja i dostupnosti usluga;
- Psihološke posljedice koje mogu uključivati osjećaje straha, ljutnje, frustracije, krivnje, niskog samopouzdanja i osjećaja nemoći te niza drugih poteškoća u psihičkom funkcioniranju[4].

[2]Orphanet: https://www.orpha.net/consor/cgi-bin/Education_AboutRareDiseases.php?lng=EN (Posjećeno 24.4.2026.)

[3]Europska komisija. (2022). Factsheet – EU action on rare diseases. Directorate-General for Health and Food Safety. Europska komisija (2022). Factsheet – EU action on rare diseases. Directorate-General for Health and Food Safety (Posjećeno 24.4.2026.)

[4] European Journal of Human Genetics, <https://www.nature.com/articles/s41431-024-01604-z> (Posjećeno 24.4.2026.)

2. ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOŠLJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM

Vještačenje je utvrđivanje tjelesnog, intelektualnog, osjetilnog i mentalnog oštećenja, invaliditeta, funkcionalne sposobnosti, razine potpore te radne sposobnosti osobe[5].

Vještačenje se provodi u svrhu ostvarivanja prava u područjima:

Socijalne skrbi: (inkluzivni dodatak, status roditelja njegovatelja/status njegovatelja, socijalne usluge (pomoć u kući, boravak, smještaj, organizirano stanovanje), osobna asistencija),

Mirovinskog osiguranja: (utvrđivanje radne sposobnosti, utvrđivanje % oštećenja organizma/tjelesnog oštećenja, utvrđivanje prava na staž s produljenim trajanjem, dječji doplatak),

Profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje osoba s invaliditetom: (procjena radne sposobnosti i mogućnosti zapošljavanja, pravo na profesionalnu rehabilitaciju, zapošljavanje uz prilagodbu uvjeta rada, korištenje poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom).

Prava po osnovi roditeljskih i roditeljskih potpora: (dopust ili rad u polovici punog radnog vremena radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju i prijenos prava iz Zakona o potporama na jednog roditelja),

Utvrdjivanja psihofizičkog stanja djeteta pri ostvarivanju prava u **sustavu obrazovanja**. Ostvarivanje prava u drugim područjima[6].

Vještačenje obavljaju doktori medicine specijalisti odgovarajuće specijalizacije, doktori medicine, socijalni radnici, psiholozi, stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila i drugi stručnjaci po potrebi[7].

[5] Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja, NN 85/14, 95/15., čl. 3. st. 1.

[6] Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja, NN 85/14, 95/15., čl. 3. st. 2.

[7] Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja, NN 85/14, 95/15., čl. 3. st. 4.

3. PRAVA OSOBA OBOLJELIH OD RIJETKIH BOLESTI

3.1. Prava iz sustava socijalne skrbi

U Zavodima za socijalni rad se, ovisno o prethodnom provedenom postupku vještačenja i sukladno zakonskim uvjetima^[8], mogu ostvariti prava na^[9]:

Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja priznaje se za njegu djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koja:

1. je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe jer joj je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj ili njegovatelj osposobljen,
2. je u potpunosti nepokretna i uz pomoć ortopedskih pomagala,
3. ima poremećaj iz spektra autizma 4.stupnja ili
4. ima više vrsta oštećenja četvrtog stupnja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih) zbog kojih je potpuno ovisna o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Naknada za roditelja njegovatelja ili njegovatelja iznosi 1000 % osnovice mjesečno ili 1200% osnovice mjesečno ako se dijete s teškoćama u razvoju ili osoba s invaliditetom zbog zdravstvenog stanja ne može uključiti u programe i usluge u zajednici ili 1500 % osnovice za roditelja koji samostalno neguje dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom te on ima prava iz mirovinskog osiguranja, obveznog zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.

Pravo na status njegovatelja može se priznati bračnom ili izvanbračnom drugu te životnom ili neformalnom životnom partneru roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom.

Pravo na status njegovatelja priznaje se osobi po izboru osobe s invaliditetom uz suglasnost osobe s invaliditetom odnosno suglasnost njezina zakonskog zastupnika, koja ispunjava uvjete propisane ovim Zakonom.

[8] Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25.

[9] O priznanju prava i usluga u sustavu socijalne skrbi odlučuje rješenjem Zavoda za socijalni rad prema prebivalištu, odnosno boravištu korisnika.

Jednokratna naknada može se priznati samcu ili kućanstvu zbog izvanrednih životnih okolnosti (npr. rođenje djeteta, bolest, smrt člana obitelji, prirodne nepogode) kada nije moguće podmiriti osnovne životne potrebe. Može se odobriti i za nabavu osnovnih kućanskih potrepština, nužne odjeće i obuće i slično.

Naknada se može isplatiti i u naravi ako postoji sumnja nenamjenskog korištenja.

Ukupni iznos priznatih jednokratnih naknada u jednoj kalendarskoj godini ne može iznositi više od 331,81 eura za samca, odnosno 464,53 eura za kućanstvo. U osobito opravdanim slučajevima, kada to zahtijevaju životne okolnosti u kojima se korisnik našao, Zavod može jednom godišnje priznati jednokratnu naknadu u iznosu do 1.327,23 eura.

Naknada za ugroženog kupca energenata priznaje se samcu ili kućanstvu koje ima status ugroženog kupca prema energetske propisima, na temelju zahtjeva i rješenja Zavoda za socijalni rad.

Naknadu, osim korisnika zajamčene minimalne naknade, inkluzivnog dodatka (I. do III. razine) i osobne invalidnine (ako nije osiguran smještaj ili organizirano stanovanje), mogu ostvariti i korisnici nacionalne naknade za starije osobe te korisnici novčane naknade za civilne stradalnike iz Domovinskog rata.

Inkluzivni dodatak^[10] novčana je naknada namijenjena osobi s invaliditetom radi njezina ravnopravnog sudjelovanja u društvu. Zahtjev se podnosi Hrvatskom zavodu za socijalni rad uz medicinsku dokumentaciju i drugu dokumentaciju navedenu u zahtjevu.

Razlikuje se pet razina potpore:

razina	tko ostvaruje dodatak	visina inkluzivnog dodatka
I. razina	djeca i odrasli IV. stupanj	720 eura
II. razina	djeca II. i III. stupanj odrasli III. i IV. stupanj	480 eura
III. razina	odrasli i djeca s lakim intelektualnim teškoćama IV. stupnja s komorbiditetom djeca s kroničnim bolestima/oštećenjima sluha i vida III. stupnja, tjelesnim oštećenjem III. stupnja odrasle osobe s oštećenjem sluha III. i IV. stupnja bez dodatnih oštećenja djeca s intelektualnim teškoćama III. stupnja odrasle osobe s gluho-sljepoćom III. stupnja, intelektualnim teškoćama III. stupnja ili s tjelesnim oštećenjem III. stupnja	432 eura
IV. razina	djeca s kroničnim bolestima/ oboljenjima II. stupnja odrasle osobe s psihičkim bolestima II. stupnja	162 eura
V. razina	djeca odrasli	138 eura

[10] Od 1. siječnja 2024. na snagu stupa Zakon o inkluzivnom dodatku NN 156/23 kojim su se četiri dosadašnje naknade – osobna invalidnina, doplatka za pomoć i njegu, uvećani doplatka za djecu i naknada do zaposlenja, objedinili u jednoj naknadi – inkluzivnom dodatku, uz samo jedno vještačenje. Do priznavanja inkluzivnog dodatka, korisnici će ostvarena prava i dalje imati. Nakon priznanja inkluzivnog dodatka korisnicima će biti isplaćena razlika od datuma stupanja zakona na snagu (1. siječnja 2024.). Novim korisnicima prava će se priznati od datuma predaje zahtjeva.

Upute Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Uputa o širem tumačenju definicije samca

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike pojašnjava da se status samca pri ostvarivanju prava ne određuje samo prema tome živi li osoba sama u kućanstvu.

Umjesto formalnog kriterija, procjenjuju se stvarne životne okolnosti, odnosno:

- pruža li druga osoba u kućanstvu stvarnu i kontinuiranu pomoć u svakodnevnom funkcioniranju
- sudjeluje li u podmirivanju troškova života
- postoji li stvarna ekonomska i socijalna zajednica, neovisno o formalnom broju članova kućanstva

Cilj je ujednačiti praksu i osigurati pravednije ostvarivanje prava, posebno za osobe s invaliditetom i ranjive skupine, jer ranije strogo formalno tumačenje nije uvijek odražavalo stvarne životne uvjete.

Upute za nasljednike podnositelja zahtjeva za inkluzivni dodatak

Nasljednici osoba koje su podnijele zahtjev za inkluzivni dodatak, ali su preminule prije donošenja odluke, mogu zatražiti nastavak ili obnovu postupka pred Hrvatskim zavodom za socijalni rad.

Ključni uvjeti:

- potrebno je dostaviti pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili dokaz o pokrenutom ostavinskom postupku
- postupak se rješava na temelju postojeće medicinske dokumentacije preminule osobe
- ako se utvrdi pravo, priznaje se od dana podnošenja zahtjeva do smrti korisnika.

Uputa za korisnike kojima se mijenja iznos inkluzivnog dodatka

Kod promjene iznosa inkluzivnog dodatka :

- korisnicima koji trenutačno vraćaju preplaćena sredstva dug će biti otpisan, a do sada uplaćeni iznos bit će vraćen.
- Novi iznos prava primjenjivat će se od mjeseca u kojem je doneseno novo rješenje.

Cilj je spriječiti nova zaduženja korisnika zbog administrativnih promjena i osigurati stabilnije i pravednije provođenje prava u sustavu socijalne skrbi.

Nadležni Zavod za socijalni rad može priznati pravo na sljedeće **socijalne usluge**^[11]:

Prva socijalna usluga sadrži: inicijalni razgovor, informiranje korisnika o pravima i pružateljima usluga, primjenu instrumenata za procjenu općih rizika za dobrobit djeteta, iniciranje žurnih intervencija u slučaju ugrožene sigurnosti i/ili osnovnih životnih potreba korisnika.

Prvu socijalnu uslugu pruža stručni radnik Zavoda prilikom prvog kontakta s korisnikom kojem nije priznato pravo u sustavu socijalne skrbi odnosno nije poduzeta mjera ili radnja iz nadležnosti Zavoda ili ako je od njezina poduzimanja prošlo više od šest mjeseci, a korisnik se obraća zbog istih ili novih potreba.

Usluga sveobuhvatne procjene i planiranja obuhvaća procjenu stanja, potreba, rizika i snaga korisnika i drugih članova obitelji u suradnji s korisnikom, određivanje mjera, zadataka, aktivnosti te koordinacije usluga, praćenje i procjenjivanje radi zaštite najboljeg interesa korisnika

Uslugu sveobuhvatne procjene i planiranja provodi socijalni radnik – voditelj slučaja u Zavodu u koordinaciji s drugim stručnim radnicima.

Savjetovanje podrazumijeva pružanje pomoći i podrške u prevladavanju teškoća u vezi s bolešću, invaliditetom, teškoćama u razvoju te drugim nepovoljnim okolnostima.

Stručna procjena odobrava se djetetu s razvojnim rizikom, odstupanjem, teškoćama u razvoju ili osobi s invaliditetom radi priznavanja prava na uslugu psihosocijalne podrške, rane razvojne podrške, pomoći pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja, boravka, organiziranog stanovanja ili smještaja. Uslugu stručne procjene, na temelju uputnice ili zaključka Zavoda, provodi tim stručnjaka doma socijalne skrbi koji pruža usluge djeci s teškoćama u razvoju ili osobama s invaliditetom.

Psihosocijalno savjetovanje podrazumijeva podršku posebnim postupcima i aktivnostima u otklanjanju teškoća u funkcioniranju u različitim područjima života s naglaskom na ponašajne, emocionalne, interpersonalne, razvojne i organizacijske aspekte života, radi smanjivanja aktualnih teškoća i pronalaženja najboljeg rješenja ili prevladavanja kriznih situacija.

[11] Zakon o socijalnoj skrbi, NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25.

Socijalno mentorstvo osobi s invaliditetom pruža se pomoć usmjerena jačanju njegovih snaga i sposobnosti za uspješnije rješavanje nepovoljnih životnih prilika i bolju integraciju u zajednicu u kojoj živi. U razdoblju od 6 do 8 mjeseci kroz minimalno 10 strukturiranih susreta.

Obiteljska medijacija je usluga kojom se u strukturiranom procesu rješavaju sukobi i sporna pitanja između članova obitelji uz pomoć obiteljskog medijatora.

Usluga obiteljske medijacije odobrava se članovima obitelji u svrhu postizanja zajedničkog sporazuma, pregovaranjem o spornim pitanjima. Usluga obiteljske medijacije pruža se u trajanju od tri do osam medijacijskih susreta u razdoblju do šest mjeseci, a pružaju je obiteljski medijatori.

Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja je savjetodavno-terapijska i psihoedukativna usluga usmjerena na zaustavljanje i sprječavanje nasilničkog ponašanja u obitelji, uključivanjem korisnika u strukturirani tretman kojemu je cilj zaustaviti nasilje među partnerima i/ili u obitelji.

Psihosocijalna podrška podrazumijeva pomoć i podršku kojima se potiče razvoj i unaprjeđenje kognitivnih, funkcionalnih, komunikacijskih, govorno-jezičnih, socijalnih vještina djeteta s teškoćama u razvoju ili odrasle osobe s invaliditetom.

Rana razvojna podrška podrazumijeva poticanje pomoći i podrške djetetu i stručne savjetodavne pomoći roditeljima kad je kod djeteta u ranoj dobi utvrđeno odstupanje u razvoju, razvojni rizik ili razvojne teškoće. Usluga rane razvojne podrške pruža se djetetu do navršene 3. godine, a najdulje do navršene 7. godine.

Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja podrazumijeva pomoć pri uključivanju djeteta s teškoćama u razvoju ili mlađe punoljetne osobe s invaliditetom u programe redovitih predškolskih ili školskih ustanova namijenjena je odgojiteljima i stručnim suradnicima u predškolskim ustanovama te učiteljima, nastavnicima, stručnim suradnicima i asistentima u školskim ustanovama.

Pomoć u kući priznaje se osobi kojoj je zbog privremenog ili trajnog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja prijeko potrebna pomoć druge osobe u osiguravanju podmirenja svakodnevnih životnih potreba.

Boravak priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju i osobi s invaliditetom radi zadovoljavanja osnovnih i dodatnih životnih potreba koje ne mogu biti zadovoljene. Može biti poludnevni boravak (u trajanju od 4 do 6 sati dnevno) ili kao cjelodnevni boravak (u trajanju od 6 do 10 sati dnevno), usluge se mogu odobriti jedan dan u tjednu, više dana u tjednu ili tijekom svih radnih dana u tjednu.

Organizirano stanovanje priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju i osobi s invaliditetom. Usluga uključuje stanovanje u stambenoj jedinici uz stalnu ili povremenu stručnu i drugu pomoć i potporu u osiguravanju osnovnih životnih potreba te socijalnih, radnih, kulturnih, obrazovnih, rekreacijskih i drugih potreba radi poboljšanja kvalitete života, poticanja aktivnog i samostalnog življenja i socijalnog uključivanja. U stambenoj jedinici može se pružati socijalna usluga za najviše osam korisnika.

Smještaj je usluga kojom se korisniku osigurava intenzivna skrb i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba kada to nije moguće osigurati u obitelji ili kroz druge socijalne usluge. Smještajem se osigurava stanovanje te organizirane dnevne aktivnosti uz stalnu stručnu i drugu pomoć i potporu u zadovoljavanju osnovnih i dodatnih životnih potreba.

Osim toga, smještaj može uključivati i pripremu korisnika za povratak u vlastitu ili udomiteljsku obitelj, za samostalan život, kao i pripremu djeteta za posvojenje. Pravo na uslugu smještaja može se priznati tijekom svih dana u tjednu ili tijekom pet radnih dana.

Osobna asistencija je socijalna usluga namijenjena osobama s invaliditetom koja osigurava pomoć u svakodnevnim aktivnostima koje osoba ne može obavljati samostalno. Uključuje podršku u kući i izvan nje, kao i pomoć u komunikaciji i pristupu informacijama. Njezin osnovni cilj je povećati samostalnost korisnika, omogućiti uključivanje u zajednicu te osigurati ravnopravnost i zaštitu prava osoba s invaliditetom^[12].

Tijekom odgojno-obrazovnog procesa učenicima s teškoćama u razvoju pruža se potpora putem pomoćnika u nastavi i stručnog komunikacijskog posrednika. Pomoćnik u nastavi pomaže učeniku u komunikaciji, kretanju, hranjenju, održavanju higijene te u izvršavanju školskih i drugih aktivnosti, s ciljem izjednačavanja obrazovnih mogućnosti i postupnog osamostaljivanja učenika. Stručni komunikacijski posrednik pruža podršku gluhim, nagluhim i gluhoslijepim učenicima koristeći njima odgovarajući sustav komunikacije, kako bi mogli ravnopravno sudjelovati u nastavi i školskom okruženju.

[12] Zakon o osobnoj asistenciji, NN 71/23, 157/25

Osobna asistencija obuhvaća različite oblike pomoći, kao što su obavljanje kućanskih poslova, organizacija prehrane, hranjenje, održavanje osobne higijene, omogućavanje kretanja, pratnja u svakodnevnim i društvenim aktivnostima, pomoć u administrativnim poslovima te komunikacijska podrška osobama s oštećenjem sluha ili vida.

Pravo na osobnu asistenciju imaju osobe s težim stupnjem invaliditeta (treći ili četvrti stupanj) koje imaju status osobe s invaliditetom. To pravo ne mogu ostvariti osobe koje su smještene u ustanovama, nalaze se u zatvoru ili već koriste određene srodne usluge. S druge strane, potpora u obrazovanju priznaje se učenicima s teškoćama koji imaju rješenje o primjerenom programu i značajne poteškoće u funkcioniranju.

Broj sati osobne asistencije može iznositi do 24 sata dnevno, a određuje se individualno, ovisno o vrsti invaliditeta, životnim okolnostima i specifičnim potrebama korisnika. Za komunikacijske posrednike predviđeno je od 10 do 160 sati mjesečno, a za videće pratitelje od 10 do 60 sati mjesečno.

Cijeli sustav usmjeren je na povećanje samostalnosti, kvalitetu života i ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu i obrazovanju.

3.2. Prava iz sustava mirovinskog osiguranja

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO), ovisno o prethodno provedenom postupku vještačenja i sukladno zakonskim uvjetima, nadležno je za ostvarivanje prava na:

Invalidsku mirovinu: ako kod osobe nastupi djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti zbog bolesti prije navršenih 65 godina života, uz uvjet da ostvareni mirovinski staž osobe pokriva najmanje 1/3 radnog vijeka^[13].

-Iznimno, pravo stječe i osoba kod koje je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije 35. godine života, a ima završenu višu stručnu spremu, ako je do dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti navršio staž osiguranja od najmanje dvije godine, te kod osobe koja ima završenu visoku stručnu spremu, ako je do dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti navršio jednu godinu staža i kod osobe kod koje je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije 30. godine života, ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja i ako je taj potpuni gubitak nastao za vrijeme osiguranja ili u roku od jedne godine nakon prestanka osiguranja.

[13] Zakon o mirovinskom osiguranju NN 96/25., čl. 55. st. 3. „Radni vijek je broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti odnosno od navršene 23. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni prijediplomski studij ili stručni kratki studij te od navršene 26. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij.”

Profesionalnu rehabilitaciju predstavlja skup aktivnosti (praktično stjecanje i primjena znanja, vještina i navika) radi osposobljavanja osobe za rad, uz očuvanje njegove preostale radne sposobnosti. Obuhvaća postupke prekvalifikacije (osposobljavanje za poslove drukčije od onih koje je osoba dosad obavljala) i dokvalifikacije (dopunsko osposobljavanje za poslove ovisno o preostaloj radnoj sposobnosti).

Pravo se stječe obavezno ako kod osobe nastane smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost prije navršene 55. godine života.

Osoba kojoj je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima pravo na naknadnu putnih troškova kada ga Zavod uputi u drugo mjesto radi profesionalne rehabilitacije. Naknada putnih troškova obuhvaća naknadu za troškove prijevoza i naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu.

Privremenu invalidsku mirovinu: ako se osoba profesionalnom rehabilitacijom osposobila za druge poslove, a nakon završene rehabilitacije je dugotrajno nezaposlena (najmanje 5 godina) i da je nezaposlenost trajala do navršene 58. godine života^[14].

Stož osiguranja s povećanim trajanjem (beneficirani radni staž) računa se osiguranicima – osobama s invaliditetom: osobama oboljelim od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljelima od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepim osobama, gluhim osobama, gluhoslijepim osobama, osobama oboljelim od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osobama kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osobama s Downovim sindromom.

Status se utvrđuje rješenjem HZMO-a na temelju vještačenja, na zahtjev osiguranika.

Svih 12 mjeseci staža računa se kao 15 mjeseci.

Naknadu zbog tjelesnog oštećenja: tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela, što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti osiguranika.

Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30 % nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti^[15].

[14] Zakon o mirovinskom osiguranju NN 96/25, čl. 58.

[15] Zakon o mirovinskom osiguranju NN 96/25, čl. 62.

Utvrđivanje postotka oštećenja organizma kada nastane gubitak, oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela.

Rješenje o utvrđenom postotku oštećenja organizma može predstavljati osnovu za ostvarivanje određenih povlastica.

Doplatka za djecu može ostvariti roditelj ili druga osoba kojoj je dijete povjereno na skrb. Općenito, iznos doplatka za djecu se ostvaruje ovisno o broju djece, visini ukupnog dohotka članova kućanstva i drugih zakonskih uvjeta. Stupanjem djeteta u brak, prestaje pravo na doplatku za djecu za to dijete[16].

Dodatne informacije o ostvarivanju prava u sustavu mirovinskog osiguranja pružaju ispostave i područni uredi HZMO-a, prema mjestu prebivališta [17]. Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata HZMO-a obavlja Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike.

3.2.1. Povlastice temeljem invaliditeta

Osobe s invaliditetom imaju pravo na različite povlastice u prometu.

Nacionalna iskaznica je javna isprava kojom se mogu ostvariti dodijeljena prava na povlastice u području mobilnosti u četiri područja: pravo na povlasticu u željezničkom prijevozu, pravo na povlastice u pomorskom putničkom prijevozu, pravo na povlasticu pri korištenju autocesta te pravo na povlasticu uporabe javnih cesta [18].

U **željezničkom putničkom prijevozu** osobe s invaliditetom koje posjeduju nacionalnu ili europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom, s jasno označenim pravom na korištenje željezničkog prijevoza, ostvaruju pravo na besplatan prijevoz putem pametne kartice HŽ putničkog prijevoza.

U slučajevima kada osoba s invaliditetom putuje u pratnji druge osobe, primjenjuju se odredbe Zakona o povlasticama u prometu. U tom slučaju određene skupine osoba s invaliditetom ostvaruju pravo na četiri putovanja godišnje uz povlasticu od 75 % na redovnu cijenu karte u 1. i 2. razredu. Pratitelj osobe s invaliditetom koja koristi navedeno pravo ima pravo na besplatno putovanje[19].

[16] Zakon o doplatku za djecu NN 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18, 156/23

[17] Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, područni uredi i ispostave: <https://www.mirovinsko.hr/hr/kontakti-212/212> (Posjećeno 16.4.2026.)

[18] Zakon o povlasticama u prometu NN 133/23

[19] HŽ Putnički prijevoz: <https://www.mirovinsko.hr/hr/kontakti-212/212> (Posjećeno 23.4.2026.)

U **pomorskom putničkom prijevozu** određene skupine osoba s invaliditetom ostvaruju 75 % popusta na četiri putovanja godišnje, a pratitelj ima besplatan prijevoz.

Oslobađanje od plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila ili prilikom produženja važenja prometne dozvole imaju osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od 80 % ili više te osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta od 60 % ili više.

Oslobađanje od plaćanja cestarine za uporabu autocesta i objekta s naplatom (most, tunel, vijadukt i sl.) imaju osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 80% i više, osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje osjetila vida od 100% te oštećenje osjetila sluha od 100%.

Europska iskaznica za osobe s invaliditetom omogućuje osobama s invaliditetom koje putuju u druge države članice dokazivanje statusa invaliditeta i korištenje dostupnih pogodnosti.

Europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom je javna isprava kojom se omogućava pravo na parkiranje vozila kojima se prevoze osobe s invaliditetom na parkirališno mjesto koje je označeno znakom pristupačnosti.

Pravo ostvaruju osobe s 80 % ili više postotka tjelesnog oštećenja te osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60 % ili više.

Europska parkirališna karta za osobe s invaliditetom vrijedi samo kada vozilom upravlja osoba s invaliditetom ili se ta osoba nalazi u vozilu[20].

Nacionalnu iskaznicu za osobe s invaliditetom, Europsku iskaznicu za osobe s invaliditetom te Europsku parkirališnu kartu za osobe s invaliditetom izdaje Agencija za komercijalnu djelatnost d.o.o. (AKD) putem sustava MOSI (mobilnost osoba s invaliditetom)[21].

Ostvarivanje prava na besplatnu godišnju pokaznu kartu ZET-a imaju osobe s invaliditetom mlađe od 65 godina života koje nisu u radnom odnosu, a imaju utvrđen drugi, treći ili četvrti stupanj težine invaliditeta - oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja ili najmanje 40 % oštećenja organizma ili tjelesnog oštećenja s prebivalištem u Gradu Zagrebu kao i osobe s invaliditetom koje nisu zaposlene i imaju isti stupanj invaliditeta, a nemaju prebivalište u Zagrebu, ali im je priznato pravo na smještaj ili organizirano stanovanje na području Zagreba[22].

[20] Pravilnik o Europskoj parkirališnoj karti NN157/23

[21] MOSI: <https://mosi.akd.hr/> (Posjećeno 17.4.2026.)

[22] Za utvrđivanje prava potrebno je podnijeti zahtjev Gradskom uredu za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom. Zahtjev za ostvarivanje prava podnose se na obrascu zahtjeva: <https://www.zagreb.hr/ostvarivanje-prava-na-besplatnu-godisnju-pokaznu-k/166069> (Posjećeno 17.4.2026.)

Ostale povlastice koje se mogu ostvariti na temelju članstva u udrugama osoba s invaliditetom te kod drugih subjekata su: telefonsku i RTV pretplatu, članske pogodnosti u HAK-u[23], specijalizirani prijevoz, povlastice u gradskom i lokalnom prometu, carinske olakšice[24], popuste na medicinske usluge i proizvode, oslobođanje od javnobilježničkih, upravnih i sudskih pristojbi, oslobođenje od plaćanja boravišne pristojbe, povoljnije osiguranje vozila te besplatan ulaz u nacionalne parkove i muzeje, kao i druge slične pogodnosti.

Dopunsko zdravstveno osiguranje na teret proračuna Republike Hrvatske (besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje) imaju osobe koje imaju 100 % oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema posebnim propisima, osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja te osobe s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili psihičkom bolešću zbog kojih ne mogu samostalno obavljati aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima o socijalnoj skrbi, kao i osigurane osobe čiji ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini po članu obitelji mjesečno ne prelazi 458,08 eura, odnosno za samce ako prihod ne prelazi 573,50 eura.

3.3. Prava iz sustava zdravstvenog osiguranja

U ostvarivanju zdravstvene zaštite svaka osoba ima pravo na slobodan izbor doktora medicine i doktora dentalne medicine, na jednakost u postupku ostvarivanja zdravstvene zaštite te na zdravstvenu uslugu standardizirane kvalitete i jednakog sadržaja. Osoba ima pravo odbiti pregled i liječenje, osim u slučajevima kada je to nužno radi zaštite zdravlja drugih, te ima pravo pisanim putem zatražiti promjenu izabranog doktora[25].

Obavezno zdravstveno osiguranje provodi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO). Unutar sustava mogu se ostvariti prava na **zdravstvenu zaštitu** i **novčane naknade**[26].

Pravo na zdravstvenu zaštitu obuhvaća:

Primarnu zdravstvenu zaštitu koja se ostvaruje kod izabranog doktora obiteljske (opće) medicine, izabranog doktora ginekologije te izabranog doktora dentalne medicine.

U okviru primarne zdravstvene zaštite osigurava se i liječenje u kući pod nadzorom izabranog doktora, zdravstvena njega u kući te sanitetski prijevoz kada je on medicinski indiciran na temelju naloga izabranog doktora ili u vezi s ostvarivanjem prava na ortopedsku i druga pomagala[27].

[23] Hrvatski autoklub: <https://www.hak.hr/hak/> (Posjećeno 17.4.2026.)

[24] Carinska uprava: <https://carina.gov.hr/motorna-vozila-posebno-prilagodjena-za-prijevoz-osoba-s-invaliditetom/4882> (Posjećeno 17.4.2026.)

[25] Zakon o zdravstvenoj zaštiti NN 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24, 102/25 čl. 26.

[26] Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju NN 80/13, 137/13, 98/19, 33/23, 105/25 čl. 17.

[27] Pravilnik o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja (NN 37/26)

Specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća složenije mjere i postupke u prevenciji, dijagnosticiranju, liječenju i provođenju rehabilitacije te ima osiguranu laboratorijsku i drugu dijagnostičku djelatnost. Provođa se u ustanovi ili kod ugovornog zdravstvenog radnika privatne prakse, temeljem uputnice izabranog liječnika [28].

Osoba može, uz propisane uvjete, za istu bolest jednom godišnje ostvariti pravo na bolničku medicinsku rehabilitaciju koja se provodi u specijaliziranoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju (najduže 21 dan), odnosno pravo na fizikalnu terapiju u kući najdulje 15 dana (15 dolazaka), uz moguće produljenje daljnjih 15 dana na prijedlog doktora specijalista.

U slučajevima teškog, vrlo složenog zdravstvenog stanja može se odobriti provođenje fizikalne terapije u kući kroz najviše 45 dana, sveukupno 45 dolazaka [29].

Roditelj ili skrbnik djeteta na bolničkom liječenju može na teret Zavoda ostvariti cjelodnevni ili dnevni smještaj uz dijete, ovisno o kapacitetima bolnice. Pravo se ostvaruje na prijedlog izabranog ili odjelnog liječnika.

Cjelodnevni smještaj odobrava se za: dijete mlađe od 3 godine; dijete s teškoćama u razvoju (bez obzira na dob, uz nalaz vještačenja); dijete mlađe od 18 godina s teškom ili životno ugrožavajućom bolešću; te tijekom bolničke rehabilitacije u specijalnoj bolnici.

Ako smještaj nije osiguran, roditelj/skrbnik koji živi 30+ km od bolnice može imati pravo na novčanu naknadu.

Dnevni smještaj (bez noćenja) koristi se za djecu mlađu od 7 godina, djecu s teškoćama u razvoju i djecu s težom bolešću, na prijedlog liječnika [30].

Liječničko povjerenstvo HZZO-a može odobriti boravak roditelja ili skrbnika uz dijete u specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju kada je potreban program edukacije roditelja (za djecu do 7 godina) ili kada je zbog zdravstvenog stanja djeteta potrebna pomoć koja nije obuhvaćena rehabilitacijom (npr. hranjenje, aspiracija, higijena i sl.). Iznimno se boravak može odobriti i za osobe starije od 18 godina ako je takva pomoć nužna tijekom rehabilitacije. Pravo ovisi o raspoloživim smještajnim kapacitetima bolnice.

Bez odobrenja povjerenstva, boravak uz dijete moguć je za jednog roditelja ili skrbnika za dijete do 3 godine te za osobu s težim smetnjama u razvoju bez obzira na dob.

Bolničku zdravstvenu zaštitu što uključuje dijagnosticiranje, liječenje, rehabilitaciju, njegu, boravak i prehranu u bolnicama.

[28] Opći uvjeti ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja NN 160/2013., čl. 12.

[29] Pravilnik o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obaveznoga zdravstvenog osiguranja NN 37/2026

[30] Pravilnik o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obaveznoga zdravstvenog osiguranja NN 37/2026

Pravo na lijekove koji su utvrđeni osnovnom i dopunskom listom lijekova. U okviru osnovne liste lijekova utvrđuje se i popis posebno skupih lijekova za koje se sredstva u cijelosti osiguravaju iz obveznog zdravstvenog osiguranja, a koja ne terete sredstva bolničke zdravstvene ustanove. Osoba ostvaruje pravo na posebno skupe lijekove ako ispunjava kriterije koji su uz pojedini lijek navedeni u osnovnoj listi lijekova.

Primjenu lijeka s popisa posebno skupih lijekova odobrava povjerenstvo za lijekove bolničke zdravstvene ustanove u kojoj se osigurana osoba liječi.

Kada liječenje nije moguće provoditi lijekovima navedenim na osnovnoj i dopunskoj listi lijekova, osoba može ostvariti pravo na lijek koji nije na listi ako njegovo korištenje odobri povjerenstvo za lijekove zdravstvene ustanove u kojoj se osoba liječi (na teret sredstava zdravstvene ustanove).

Dentalna, ortopedska i druga pomagala koja su utvrđena osnovnom i dodatnom listom pomagala (npr. proteze za ruke i noge, ortoproteze i ortoze, ortopedske cipele i ulošci, pomagala za kretanje: štap, štake, hodalica, invalidska kolica). Osoba do navršene 18. godine života može ostvariti pravo na ortodontsku terapiju.

Zdravstvenu zaštitu u inozemstvu ako se potrebno liječenje ne može provesti u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj, a može se uspješno provesti u inozemstvu. O ovom pravu odlučuje rješenjem ovlašteni radnik Direkcije HZZO-a. Osoba kojoj je rješenjem odobreno pravo na upućivanje na liječenje u inozemstvo ima pravo na naknadu troškova prijevoza javnim prijevoznim sredstvom, odnosno prijevoz sanitetskim vozilom, vozilom hitne medicinske pomoći, sanitetskim zrakoplovom, pravo na naknadu troškova prijevoza odobrava se i pratitelju[31].

Pravo na novčane naknade uključuje:

Naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti, odnosno spriječenosti za rad (bolovanje) kada su osobe odsutne s rada zbog bolesti, ozljede ili drugih okolnosti. Osiguranici imaju pravo na naknadu plaće tijekom bolovanja radi njege maloljetnog djeteta najviše 60 dana za svaku utvrđenu bolest za dijete do navršene sedme godine života, odnosno 40 dana za dijete od sedme do 18. godine.

Iznimno, ako je prema ocjeni doktora medicine primarne zdravstvene zaštite zdravstveno stanje člana obitelji – djeteta do 18. godine života takvo da navedena duljina trajanja njege neće biti dovoljna, potrebno trajanje njege određuje liječničko povjerenstvo HZZO-a.

[31] Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja prekogranične zdravstvene zaštite, NN 160/13, 11/15, 16/15, 113/16, čl. 25., čl. 26. i čl. 32.

Pravo na naknadu plaće radi njege osigurane osobe – djeteta iznad 18 godina života ili supružnika ili životnog partnera odnosno neformalnog životnog partnera traje za svaku utvrđenu bolest najviše do 20 dana.

Početak i dužinu bolovanja utvrđuje izabrani liječnik. Privremenu spriječenost za rad radi njege člana obitelji moguće je koristiti i kao rad u polovici punog radnog vremena[32].

Naknada plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad za osobu dok izabrani doktor ne utvrdi da je sposoban za rad ili dok nije nalazom i mišljenjem nadležnog tijela utvrđena invalidnost zbog opće nesposobnosti za rad ili profesionalne nesposobnosti za rad. U slučaju da se daljnjim liječenjem ne može poboljšati zdravstveno stanje i kada privremena nesposobnost traje neprekidno 12 mjeseci zbog iste dijagnoze, izabrani doktor obavezan je osobu uputiti na ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti.

Osoba koja ima pravo na teret sredstava Zavoda ostvariti pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti u maksimalnom trajanju od 18 mjeseci po istoj dijagnozi bolesti, bez prekida, nakon isteka 18 mjeseci osoba ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu 50% zadnje isplaćene naknade. Iznimno, umanjeno se ne odnosi na osiguranika koji je privremeno nesposoban za rad zbog liječenja zloćudnih bolesti, osiguranika kojem je odobrena njega člana obitelji – djeteta oboljelog od zloćudne bolesti, osiguranika čija je privremena nesposobnost u vezi s provođenjem hemodijalize ili peritonejske dijalize te čija je privremena nesposobnost u vezi s uzimanjem i presađivanjem dijelova ljudskog tijela.[33].

Ako izabrani doktor procijeni da se zdravstveno stanje osiguranika, kojem privremena nesposobnost za rad traje neprekidno najmanje šest mjeseci, poboljšalo te da bi rad u trajanju polovice punog radnog vremena pridonio bržem oporavku pune radne sposobnosti, može odrediti da osiguranik određeno razdoblje radi skraćeno radno vrijeme. Takav rad može trajati najdulje 60 dana.

Naknadu za troškove prijevoza ako je osoba radi ostvarivanja zdravstvene zaštite upućena izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, te ne ispunjava uvjete za sanitetski prijevoz.

Pravo ima osigurana osoba koja je radi korištenja zdravstvene zaštite upućena u ugovornu zdravstvenu ustanovu, ordinaciju ugovornog doktora privatne prakse ili isporučitelju pomagala u mjesto koje je udaljeno 50 kilometara od mjesta prebivališta, odnosno boravišta. Pravo ostvaruje i osoba koja je pozvana od strane Zavoda u predmetu utvrđivanja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Neovisno o udaljenosti, pravo ostvaruju osobe do 18. godine života, djeca osiguranika koja su potpuno i trajno nesposobna za samostalni život i rad, osoba koja koristi radioterapiju, kemoterapiju i hemodijalize, kao i kronični bubrežni bolesnik, osoba zbog priznate ozljede na radu, osigurana osoba darivatelj organa, tkiva ili stanica koja zdravstvenu zaštitu koristi u vezi s darivanjem organa, tkiva ili stanica te osigurana osoba upućena na liječenje u drugu državu članicu i dr. [34]

[32] Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju NN 80/13, 137/13, 98/19, 33/23, čl. 45.

[33] Naknada plaće određuje se od osnovice za naknadu koju čini prosječni iznos plaće koja je osiguraniku isplaćena u posljednjih šest mjeseci prije mjeseca u kojem je nastupio slučaj na osnovi kojeg se stječe pravo na naknadu plaće, neovisno o tome na čiji se teret isplaćuje.

[34] Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju NN 80/13, 137/13, 98/19, 33/23, čl. 62.

Pravo ostvaruje i jedna osoba određena za pratitelja, pod uvjetom da je izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite utvrdio potrebu pratnje te da osigurana osoba ne ispunjava uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza.

Djecu do 18. godine života i osobama koje su nesposobna za samostalni život i rad ostvaruju pravo na pratnju neovisno o tome ispunjavaju li uvjete za korištenje sanitetskog prijevoza.

Pravo na naknadu troškova prijevoza ostvaruje se na osnovi tiskanice putnog naloga koji izdaje izabrani liječnik ili ovlaštenik HZZO-a.

Naknadu za troškove smještaja jednom od roditelja ili drugoj osobi koja skrbi o djetetu za vrijeme bolničkog liječenja djeteta, u slučaju da bolnička zdravstvena ustanova nema smještajnih kapaciteta za osiguranje cjelodnevnog smještaja uz dijete, roditelj ili skrbnik ostvaruje pravo na naknadu za troškove smještaja u iznosu od 6% proračunske osnovice^[35], pod uvjetom da je mjesto prebivališta odnosno boravišta udaljeno 30 i više kilometara od bolničke zdravstvene ustanove.

Roditelj koji ostvaruje pravo na smještaj uz dijete, za vrijeme korištenja ima pravo na naknadu plaće zbog njege djeteta.

3.3.1. Prava po osnovi roditeljskih i roditeljskih potpora

Sustav roditeljskih i roditeljskih potpora uređen je Zakonom o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN 152/22, 34/25). Tim se zakonom, u svrhu zaštite materinstva, skrbi o novorođenom djetetu i njegova odgoja te usklađivanja obiteljskog i profesionalnog života, uređuje pravo roditelja i drugih osoba koje skrbe o djetetu na vremenske i novčane potpore. Također se propisuju uvjeti, način ostvarivanja i financiranja tih prava, kao i nadležna tijela za provedbu Zakona.

Prava mogu ostvariti samo osobe koje imaju važeći status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom i mirovinskom osiguranju.

Sustav roditeljskih i roditeljskih potpora je u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO).

Jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja djeteta oboljelog od rijetke bolesti može, uz zakonske pretpostavke, ostvariti prava na:

Pravo na rad s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta može ostvariti jedan od roditelja nakon iskorištenog roditeljskog dopusta, na temelju prijedloga liječnika i nalaza nadležnog tijela HZZO-a, ako je djetetu potrebna pojačana briga i njega.

[35] Pravilnik o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja NN 37/2026 čl. 26

Pravo u pravilu koristi jedan roditelj, uz uvjet da su oba zaposlena na puno radno vrijeme, ali se može odobriti i ako drugi roditelj nije u mogućnosti skrbiti o djetetu ili ako roditelj sam brine o djetetu. Naknada iznosi 159% proračunske osnovice mjesečno odnosno 701,89 eura mjesečno, a pravo se može koristiti do treće godine djetetova života.

Pravo se ne može ostvariti ili prestaje ako je dijete smješteno u zdravstvenoj ili socijalnoj ustanovi ili ako svakodnevno boravi u odgojno-obrazovnoj ustanovi dulje od osam sati.

Dopust radi skrbi i njege djeteta s teškoćama u razvoju može ostvariti zaposlen ili samozaposlen roditelj do navršene osme godine djetetova života na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Za vrijeme korištenja prava roditelj ostvaruje novčanu naknadu za puno radno vrijeme u iznosu od 182 % proračunske osnovice (803 EUR).

Rad s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s teškoćama u razvoju može ostvariti zaposleni ili samozaposleni roditelj, na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Ovo pravo može se koristiti umjesto dopusta te, ako potreba traje, i nakon navršene osme godine života djeteta.

Teškoćama u razvoju djeteta podrazumijevaju se teža tjelesna ili mentalna oštećenja ili teže psihičke bolesti zbog kojih dijete ne može samostalno izvoditi aktivnosti primjerene djetetovoj dobi te ovisi o pomoći druge osobe prilikom:

1. oblačenja i svlačenja
2. obavljanja osnovnih životnih potreba
3. pokretanja tijela jer to nije moguće ni uz pomoć ortopedskih i drugih medicinskih pomagala
4. hranjenja putem sonde ili gastrosome
5. samostalnog korištenja lijekova o kojima ovisi održavanje života
6. samostalnog korištenja posebne dijete koju, s obzirom na dob i na pokretljivost, mora pripremati i davati zaposleni ili samozaposleni roditelj
7. obavljanja svakodnevnih životnih aktivnosti zbog promjene osobnosti u ponašanju i u reakcijama s progresivnim oštećenjem u intelektualnom, emocionalnom i socijalnom funkcioniranju.

Teškoćama u razvoju djeteta smatraju se:

1. oštećenje vida
2. oštećenje sluha
3. oštećenje govorno-glasovne komunikacije
4. oštećenje lokomotornog sustava
5. oštećenje središnjeg živčanog sustava
6. oštećenje perifernog živčanog i mišićnog sustava
7. oštećenje drugih organa i organskih sustava
8. mentalna oštećenja
9. psihičke bolesti.

Na **mirovanje radnog odnosa** do treće godine djetetova života ima pravo jedan od zaposlenih ili samozaposlenih roditelja, nakon što je iskorišteno pravo na rodiljni i roditeljski dopust ili pravo na rad s polovicom punog radnog vremena.

Za vrijeme korištenja prava, prava i obveze zaposlenog ili samozaposlenog roditelja iz radnog odnosa miruju, a obvezno zdravstveno osiguranje te mirovinsko osiguranje ostvaruje prema propisima kojima je uređeno to područje.

3.4. Prava iz sustava odgoja i obrazovanja

Predškolski odgoj i obrazovanje

Uz redovite programe, u vrtićima se ostvaruju programi za djecu rane i predškolske dobi s teškoćama u razvoju, po posebnim uvjetima i programu[36]. Prednost pri upisu djece u dječji vrtić kojem je osnivač jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili Republika Hrvatska imaju, između ostalog, djeca s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima koja imaju nalaz i mišljenje tijela vještačenja ili potvrdu izabranoga pedijatra ili obiteljskoga liječnika da je razmjer teškoća u razvoju ili kronične bolesti okvirno u skladu s listom oštećenja funkcionalnih sposobnosti sukladno propisu kojim se uređuje metodologija vještačenja. Način ostvarivanja prednosti uređuje osnivač dječjeg vrtića svojim aktom.

U skladu s potrebama djece s teškoćama u razvoju u odgojno-obrazovnoj skupini, može raditi treći odgojitelj ili jedan pomoćnik za djecu s teškoćama u razvoju ili stručni komunikacijski posrednik[37].

Djelatnost odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama

Prije upisa u prvi razred osnovne škole utvrđuje se psihofizičko stanje djeteta.

Postupak se provodi i radi odgode ili prijevremenog upisa, oslobađanja od školovanja te određivanja primjerenog obrazovanja, a provodi ga stručno povjerenstvo nadležnog upravnog tijela županije ili Gradskog ureda Grada Zagreba nadležnog za poslove obrazovanja.

[36] Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, NN 63/2008.

[37] Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, NN 57/22, 101/23, 145/24, 146/25, 22/26 čl. 20. i čl. 24a.

Odgoda upisa u prvi razred osnovne škole za jednu školsku godinu

Na zahtjev stručnog povjerenstva škole, a sukladno rješenju nadležnog upravnog tijela županije odnosno Gradskog ureda, djetetu se može odgoditi upis u prvi razred osnovne škole za jednu školsku godinu.

Dijete ili učenik kojem je zbog teškog oštećenja zdravlja onemogućeno redovito školovanje ili koji ima višestruke teškoće, a čiji su roditelji ostvarili status roditelja njegovatelja, kao i dijete koje je steklo pravo na skrb izvan vlastite obitelji ili na pomoć i njegu u kući, može se privremeno osloboditi upisa u prvi razred osnovne škole ili već započetog školovanja.

Za takve slučajeve roditelj podnosi zahtjev nadležnom upravnom tijelu županije, odnosno Gradskom uredu[38].

Programska potpora obuhvaća prilagođene i posebne programe odgoja i obrazovanja, dodatne rehabilitacijske programe te privremene oblike školovanja, koji se provode u školama ili drugim ustanovama uz suglasnost Ministarstva[39].

Primjereni programi odgoja i obrazovanja učenika su:

Redoviti program uz individualizirane postupke za učenike koji s obzirom na vrstu teškoće mogu svladati redoviti nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja, ali su im potrebni individualizirani postupci u radu (različiti oblici potpore kojima se, ovisno o potrebama učenika, prilagođavanju vrijeme i metode rada, provjeravanje vještina, znanja i sposobnosti, praćenje i vrednovanje postignuća, prostorni uvjeti i sl.)

Redoviti program uz prilagodbu sadržaja i individualizirane postupke za učenike koji s obzirom na vrstu teškoće ne mogu svladati nastavni plan i program bez sadržajnog ograničavanja (smanjivanja opsega nastavnih sadržaja) te su im potrebni individualizirani postupci u radu.

Iznimno, roditelj djeteta osnovne škole u slučaju dugotrajnih zdravstvenih teškoća djeteta može podnijeti pisani zahtjev za prestanak pohađanja izbornog predmeta i tijekom nastavne godine[40].

Posebni programi uz individualizirane postupke koji čini posebno strukturirani sadržaj nastavnih planova i programa izrađen prema sposobnostima i potrebama učenika koji s obzirom na vrstu teškoća ne može svladati prethodno spomenute oblike redovitih programa.

Zbog ispunjavanja posebnih potreba učenika s teškoćama u razvoju, školska ustanova može uz suglasnost Ministarstva u odgojno-obrazovni proces uključiti pomoćnike u nastavi ili stručno komunikacijske posrednike.

[38] Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi NN 151/22., 155/23, 156/23 čl. 19.

[39] Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju NN 24/15., čl. 3.

[40] Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi NN 151/22., čl. 27. st. 7.

Posebni programi za stjecanje kompetencija u aktivnostima svakodnevnog života i rada uz individualizirane postupke koji se provodi u odgojno-obrazovnoj skupini kao obvezno osnovno obrazovanje i ima za cilj osposobiti učenika za najjednostavnije aktivnosti svakodnevnog života i rada, a provodi se u razdoblju od 6. do 21. godine života.

Ako učenik zbog zdravstvenih razloga ne može sudjelovati u određenoj školskoj aktivnosti ili bi mu to štetilo, može biti privremeno ili trajno oslobođen pohađanja nastavnog predmeta ili pojedinih nastavnih sadržaja, osim ako su oni dio osnovnih stručnih predmeta. Oslobođanje na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite odobrava učiteljsko odnosno nastavničko vijeće. Učeniku koji je cijelu nastavnu godinu oslobođen određenog predmeta ne upisuje se ocjena, već se u javnoj ispravi navodi da je oslobođen.

Primjereni programi odgoja i obrazovanja ostvaruju se u:

- redovitome razrednom odjelu,
- dijelom u redovitome, a dijelom u posebnome razrednom odjelu,
- posebnome razrednom odjelu,
- odgojno-obrazovnoj skupini.

Dodatni odgojno-obrazovni i rehabilitacijski programi uključuju^[41]:

Programi edukacijsko-rehabilitacijskih postupaka koji provodi edukacijski rehabilitator (defektolog) škole u svrhu uspješnijeg usvajanja nastavnog gradiva, a osigurava se svim učenicima koji svladavaju poseban program uz individualizirane postupke i potrebna im je dodatna podrška edukacijskog rehabilitatora.

Programi produženog stručnog postupka koji se sastoji od pomoći u učenju, edukacijsko-rehabilitacijskih programa, strukturiranih slobodnih aktivnosti, kreativnih radionica i izvannastavnih aktivnosti, a organizira se u odgojno-obrazovnim skupinama ovisno o potrebama i interesima učenika prije ili poslije redovite nastave u školama. Program provode stručni suradnici škole (edukacijski rehabilitator, logoped ili socijalni pedagog).

Rehabilitacijske programe namijenjene uspostavljanju, obnavljanju, održavanju i/ili modificiranju osjetilnih, motoričkih, jezično-govorno glasovnih, komunikacijskih, kognitivnih, psiholoških, emocionalnih, interakcijskih sposobnosti i vještina.

[41] Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju NN24/15., čl. 3. st.6.

U sustavu obrazovanja moguće je ostvariti pravo na privremene oblike odgoja i obrazovanja:

Nastava u kući za učenike koji zbog zdravstvenih razloga privremeno ne mogu pohađati nastavu u školi, a čije predviđeno trajanje oporavka može utjecati na buduće svladavanje nastavnih sadržaja. Program nastave u kući izvodi se sukladno nastavnom planu u polovici trajanja tjedne satnice programa u kojoj je učenik uključen. Za ostvarivanje navedenog oblika školovanja, roditelj ili osoba koja skrbi o djetetu podnosi zahtjev u školi učenika, a o zahtjevu odlučuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

Nastava u zdravstvenoj ustanovi za učenike sa zdravstvenim teškoćama koji se nalaze na stacionarnom liječenju ili na liječenju u dnevnoj bolnici

Nastava na daljinu oblik nastave u kući ili zdravstvenoj ustanovi koja učeniku omogućava praćenje nastave uz pomoć telekonferencije ili videokonferencije. Osigurava se učenicima koji privremeno ne mogu polaziti nastavu u školi niti zbog prirode bolesti smiju biti u neposrednom kontaktu s drugima, a čije trajanje oporavka može utjecati na buduće svladavanje nastavnih sadržaja.

Za upis u 1. razred srednje škole, kandidat sa zdravstvenim teškoćama može ostvariti poseban element vrednovanja ako je osnovno obrazovanje završio po redovitome nastavnom planu i programu te ako su zdravstvene teškoće mogle utjecati na postizanje rezultata tijekom prethodnog obrazovanja[42].

Oblici potpore studentima s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu

Studenti s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu imaju pravo na različite oblike potpore, a jedna od najvažnijih mjera je prednost pri upisu na studij. Ova prednost omogućuje upis izvan redovne upisne kvote, pod uvjetom da kandidat prijeđe razredbeni prag i zadovolji eventualne dodatne provjere znanja, vještina i sposobnosti.

Pravo na ovu pogodnost ostvaruju kandidati s 60% i više tjelesnog oštećenja, kao i oni s 2. do 4. stupnjem težine invaliditeta, prema važećim nalazima i rješenjima nadležnih institucija. Pritom pojedine sastavnice Sveučilišta mogu odrediti i dodatne kriterije koji su važni za uspješno studiranje na određenom programu.

Ako nije drugačije određeno, smatra se da je kandidat zadovoljio razredbeni prag ako je položio sve obvezne ispite propisane za upis.

Kandidati su obvezni dostaviti odgovarajuću dokumentaciju o invaliditetu u propisanom roku Središnjem prijavnom uredu.

[42] Pravilnik o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u 1. razred srednje škole NN 49/15, 109/16, 47/17, 39/22, 79/25., čl. 19. Odluka o upisu učenika u 1. razred srednje škole u školskoj godini 2025./2026. NN151/22, 155/23 i 156/23

Važan oblik potpore je i prilagodba dodatnih provjera znanja i vještina. Sve sastavnice Sveučilišta osiguravaju individualizirani pristup kandidatima s invaliditetom, uključujući osobe s oštećenjima vida i sluha, motoričkim poteškoćama, kroničnim bolestima, ADHD-om, autizmom, psihičkim teškoćama te specifičnim poremećajima učenja poput disleksije, disgrafije i diskalkulije.

Za ostvarivanje prilagodbi potrebno je pravovremeno dostaviti odgovarajuću medicinsku ili stručnu dokumentaciju.

Ove mjere imaju za cilj osigurati jednake mogućnosti pristupa visokom obrazovanju i podržati uspješno studiranje studenata s invaliditetom[43].

3.5. Porezne olakšice

Prema **Zakonu o porezu na dohodak**, između ostaloga, dohotkom se ne smatraju:

- (1) primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), pod uvjetom da ti troškovi nisu podmireni iz sredstava obveznog, dopunskog, dodatnog ili privatnog zdravstvenog osiguranja niti na teret sredstava fizičke osobe, te da su darovanja izvršena na račun primatelja ili zdravstvene ustanove i dokumentirana vjerodostojnim ispravama;
- (2) primici koje fizičke osobe ostvaruju po osnovi darovanja (materijalnih i financijskih dobara) za podmirivanje potreba prikupljenih u humanitarnim i javno oglašenim akcijama koje imaju općekorisnu svrhu u korist osjetljivih skupina;
- (3) primici osoba s invaliditetom, osim primitaka po osnovi plaće i mirovine.

Osobama s invaliditetom smatraju se fizičke osobe (porezni obveznik i/ili uzdržavani član i djeca) kojima je rješenjem donesenim prema propisima o mirovinskom osiguranju, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te prema drugim posebnim propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje.

Rezidenti mogu koristiti dio osobnog odbitka u visini 0,3 osobnog odbitka odnosno 180,00 eura mjesečno za sebe osobno, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svako dijete.

Rezidenti mogu koristiti dio osobnog odbitka u visini 1,0 osobnog odbitka odnosno 600,00 eura mjesečno za sebe osobno, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svako dijete, ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje po jednoj osnovi 100% i/ili koji zbog invalidnosti ili tjelesnog oštećenja imaju, temeljem posebnih propisa, pravo na doplatak za pomoć i njegu, odnosno pravo na osobnu invalidninu ili pravo na inkluzivni dodatak[45].

[43] Sveučilište u Zagrebu: <https://www.unizg.hr/studiji-i-studiranje/podrska-studentima/ured-za-studente-s-invaliditetom/oblici-potpore/> (Posjećeno 23.4.2026.)

[44] Zakon o porezu na dohodak NN 114/23, 152/24 čl. 8

[45] Zakon o porezu na dohodak NN 114/23, 152/24 čl. 14

Poticaji pri zapošljavanju osoba s invaliditetom obuhvaćaju subvenciju plaće, sufinanciranje obrazovanja i osposobljavanja, prilagodbu radnog mjesta te prilagodbu uvjeta rada. Također uključuju sufinanciranje doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje, osiguravanje stručne podrške na radu te potporu za samozapošljavanje osoba s invaliditetom. Poticajima se može obuhvatiti i sufinanciranje troškova prijevoza na posao te potpore za razvoj i unapređenje poslovanja u cilju lakšeg zapošljavanja i zadržavanja osoba s invaliditetom na tržištu rada^[46].

Prema **Zakonu o porezu na dodanu vrijednost** (PDV), PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 5% na isporuke sljedećih dobara i usluga:

- lijekove koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode,
- medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje ili liječenje invalidnosti, isključivo za osobnu uporabu invalida, a koji su propisani općim aktom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje^[47].

Motorna vozila posebno prilagođena za prijevoz osoba s invaliditetom mogu biti oslobođena od **plaćanja posebnog poreza** na motorna vozila, ako ispunjavaju propisane tehničke uvjete te uvjete vezane uz stupanj invaliditeta ili smetnje u razvoju.

Za ostvarivanje ove porezne olakšice i provjeru uvjeta nadležna je Carinska uprava Republike Hrvatske, a dodatne informacije mogu se dobiti u carinskom uredu prema mjestu prebivališta. Kontakt podaci su dostupni na <https://carina.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Trosarine/Posebni%20porezi/Motorna%20vozila/Cjenici//Kontakti%20carinski%20uredi.pdf>

^[46] Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom, NN 145/20

^[47] Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 33/23., 114/23, 35/24, 152/24, 52/25, 151/25 čl. 38. st. 2.

4.KONTAKTI RELEVANTNIH INSTITUCIJA

Pravobranitelj za osobe s invaliditetom

Adresa: Savska cesta 41/3, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/6102-170

E-mail: ured@posi.hr

Internetska stranica: <https://posi.hr/>

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Adresa: Radnička cesta 1, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/6040-495

Kontakt telefon Područnog ureda u Zagrebu: 01/6458-590

E-mail: tajnistvo@zosi.hr, info@zosi.hr

Internetska stranica: <https://www.zosi.hr/>

SUSTAV SOCIJALNE SKRBI

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Adresa: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

Internetska stranica: <https://mrosp.gov.hr/>

Zavod za socijalni rad

Kontakt telefon: 01/555-7004

Faks: 01/555-7222

Hrvatski zavod za socijalni rad

Ulica Ivana Dežmana 6, Zagreb

Telefon: [01/4598-300](tel:014598300)

E-mail: korisnik100@socskrb.hr

Pisarnica:

Telefon: [01/4598-308](tel:014598308)

E-mail: pisarnica@hzsr.hr

Županijske službe i područni uredi:

<https://socskrb.hr/zupanijske-sluzbe-i-podrucni-uredi/>

SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA

Agencija za odgoj i obrazovanje

Središnji ured u Zagrebu

Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/2785000

E-mail: agencija@azoo.hr

Kontakti podružnica: <https://www.azoo.hr/kontakt/>

Internetska stranica: <https://www.azoo.hr/>

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Adresa: Ravnice 48, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/6274-800

Ostali kontakti: <https://www.azvo.hr/kontakti/adresar-azvo-a/>

Internetska stranica: <https://www.azvo.hr/hr/>

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Adresa: Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4569-000

Internetska stranica: <https://mzo.gov.hr/>

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Kontakt telefon (Informacije o svim HZZ-ovim uslugama) : 01/6444-000

Područna služba Zagreb

Adresa: Ulica kralja Zvonimira 15, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4699-999

E-mail: hzz.zagreb@hzz.hr, pisarnica.hzz.zg@hzz.hr

Internetska stranica: <https://www.hzz.hr/kontakti/podrucne-sluzbe-i-uredi/>

Smatrate li da je neko pravo građana ugroženo nezakonitim ili nemarnim radom tijela državne uprave i tijela s javnim ovlastima, molimo, obratite se pučkoj pravobraniteljici.

Pučka pravobraniteljica

Adresa: Savska cesta 41/3, 10 000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4851-853

E-mail: info@ombudsman.hr

Internetska stranica: www.ombudsman.hr

SUSTAV MIROVINSKOG OSIGURANJA

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Područna služba u Zagrebu

Adresa: Tvrtkova 5, 10000 Zagreb

(ostale lokacije: Trpimirova 4, A. Žaje 44 i Ulica grada Vukovara 37b)

Kontakt telefonske centrale: 01/4595-500

INFO telefoni: 01/4595-011, 01/4595-022

Kontakti područnih i središnjih službi, ispostava i područnih ureda:

<https://socskrb.hr/kontakt/>

Internetska stranica: www.mirovinsko.hr

SUSTAV ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Ministarstvo zdravstva

Adresa: Ksaver 200a, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4607-555

Upiti građana: pitajtenas@miz.hr

Internetska stranica: <https://zdravlje.gov.hr/>

SUSTAV ODGOJA I OBRAZOVANJA

Agencija za odgoj i obrazovanje

Središnji ured u Zagrebu

Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/2785000

E-mail: agencija@azoo.hr

Kontakti podružnica: <https://www.azoo.hr/kontakt/>

Internetska stranica: <https://www.azoo.hr/>

Agencija za znanost i visoko obrazovanje

Adresa: Ravnice 48, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/6274-800

Ostali kontakti: <https://www.azvo.hr/kontakti/adresar-azvo-a/>

Internetska stranica: <https://www.azvo.hr/hr/>

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Adresa: Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4569-000

Internetska stranica: <https://mzo.gov.hr/>

Hrvatski zavod za zapošljavanje

Kontakt telefon (Informacije o svim HZZ-ovim uslugama) : 01/6444-000

Područna služba Zagreb

Adresa: Ulica kralja Zvonimira 15, 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01/4699-999

E-mail: hzz.zagreb@hzz.hr, pisarnica.hzz.zg@hzz.hr

Internetska stranica: <https://www.hzz.hr/kontakti/podrucne-sluzbe-i-uredi/>

5. POPIS LITERATURE

1. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe. Narodne novine, br. 63/2008-2128.
2. Europska komisija. (2022). Factsheet – EU action on rare diseases. Directorate-General for Health and Food Safety. Europska komisija (2022). Factsheet – EU action on rare diseases. Directorate-General for Health and Food Safety (24.4.2026.)
3. Faye F, Crocione C, Anido de Peña R, et al. Time to diagnosis and determinants of diagnostic delays of people living with a rare disease: results of a Rare Barometer retrospective patient survey. Eur J Hum Genet.
<https://www.nature.com/articles/s41431-024-01604-z> (Posjećeno 24.4.2026.)
4. Gradski ured za izgradnju, prostorno uređenje, graditeljstvo i obnovu. Kontakti. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://www.zagreb.hr/kontakti/175280> (Posjećeno 6.5.2026.)
5. Grad Zagreb. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://www.zagreb.hr/ostvarivanje-prava-na-besplatnu-godisnju-pokaznu-k/166069> (Posjećeno 6.5.2026.)
6. Hrvatski autoklub. Kontakti. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://www.hak.hr/hak/> (Posjećeno 6.5.2026.)
7. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, područni uredi i ispostave. Kontakti. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://www.mirovinsko.hr/hr/kontakti-212/212> (Posjećeno 6.5.2026.)
8. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Kontakti. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://hzzo.hr/kontakt> (Posjećeno 6.5.2026.)
9. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Invalidska Smart kartica. Posjećeno na mrežnoj stranici: <https://mmpi.gov.hr/promet/cestovni-promet-124/invalidska-smart-kartica-20602/20602> (Posjećeno 6.5.2026.)
10. Opći uvjeti ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Narodne novine, br. 160/2013-3363.
11. Orphanet (2012.) „About Rare Diseases“. Posjećeno na mrežnoj stranici Orphanet-a: https://www.orpha.net/consor/cgi-bin/Education_AboutRareDiseases.php?lng=EN (Posjećeno 24.4.2026.)
12. Pravilnik o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u 1. razred srednje škole. Narodne novine, br. 49/15, 109/16, 39/22, 79/25.
13. Pravilnik o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja. Narodne novine, br. 37/2026-449.
14. Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju. Narodne novine, br. 24/2015-510.

15. Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom. Narodne novine, br. 145/20.
16. Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu. Narodne novine, br. 16/11.
17. Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Narodne novine, br. 49/14, 51/14, 11/15, 17/15, 123/16, 129/17, 9/21 i 90/22, 147/22, 156/22, 73/23, 76/23.
18. Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući. Narodne novine, br. 64/08, 91/09, 118/09, 09/21.
19. Zakon o doplatku za djecu. Narodne novine, br. 94/01, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18, 156/23.
20. Zakon o jedinstvenom tijelu vještačenja. Narodne novine, br. 84/14, 95/15.
21. Zakon o mirovinskom osiguranju. Narodne novine, br. 96/25.
22. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju. Narodne novine, br. 80/13, 137/13, 98/19, 33/23, 105/25.
23. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Narodne novine, br. 87/08, 86/09, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i 64/20, 151/22, 155/23, 156/23.
24. Zakon o osobnoj asistenciji. Narodne novine, br. 71/23, 154/25, 157/25.
25. Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Narodne novine, br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24, 152/24, 52/25, 151/25, 32/26.
26. Zakon o porezu na dohodak. Narodne novine, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23, 152/24.
27. Zakon o povlasticama u prometu. „Narodne novine, br. 133/23.
28. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju. Narodne novine, br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23, 145/23, 145/24, 146/25, 22/26.
29. Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama. „Narodne novine, br. 152/22, 34/25.
30. Zakon o socijalnoj skrbi. Narodne novine, br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25.
31. Zakon o tržištu rada. Narodne novine, br. 118/18, 32/20, 18/22, 156/23, 152/24.
32. Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Narodne novine, br. 100/18, 125/19, 147/20, 119/22, 156/22, 33/23, 36/24, 102/25.

HRVATSKI SAVEZ ZA RIJETKE BOLESTI

Pružamo podršku osobama s rijetkim bolestima i članovima njihovih obitelji kroz informiranje, savjetovanje i pomoć u ostvarivanju njihovih prava.

Za sva pitanja vezana uz prava slobodno kontaktirajte našu socijalnu radnicu Nikolinu Čović na broj 091/4443-038 ili putem e-maila: nikolina.hsrb@gmail.com.

Svaka vaša donacija važna je za naš daljnji rad i omogućuje nam da nastavimo pružati podršku onima kojima je ona najpotrebnija. Hvala vam na vašoj podršci!

PRIRUČNIK PRIPREMILE:

**Ivana Hrastar
Ida Mirković Knaus
Nikolina Čović**

GRAFIČKA OBRADA:

Nikolina Čović

HRVATSKI SAVEZ ZA RIJETKE BOLESTI

TELEFON

01 / 2441 - 393

WEBSITE

www.rijetke-bolesti.com

EMAIL ADRESA

rijetke.bolesti@gmail.com

ADRESA

Ivanićgradska 38, Zagreb